

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

В.В. Сабадаш

ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АВТОТРАНСПОРТНА ЕКСПЕРТИЗА»

(для студентів денної і заочної форми навчання за напрямом підготовки 1004 -
«Транспортні технології», спеціальностей 8.100401, 7.100401 «Організація і
регулювання дорожнього руху»)

ХАРКІВ
ХНАМГ – 2009

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Автотранспортна експертиза» (для студентів денної і заочної форми навчання за напрямом підготовки 1004 - «Транспортні технології», спеціальностей 8.100401, 7.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – уклад.: В.В. Сабадаш – Х.: ХНАМГ, 2009.– 26 с.

Укладач: В.В. Сабадаш

Наведені програма і робоча програма навчальної дисципліни, їх зміст за змістовними модулями й темами. Включено плани лекцій й практичних занять, методичні вказівки до самостійної роботи, контрольні запитання і критерії оцінювання знань студентів.

Затверджено на засіданні кафедри, протокол №1 від 8 вересня 2009 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	5
1.1. Мета, предмет і місце дисципліни.....	6
1.2. Інформаційний обсяг дисципліни.....	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	8
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	9
2. Робоча програма навчальної дисципліни.....	10
2.1. Кваліфікаційні вимоги до студентів.....	11
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	13
2.2.1. Лекційний курс.....	13
2.2.2. Практичні заняття.....	15
2.3. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами.....	16
2.4. Самостійна робота студентів.....	17
2.5. Контрольні запитання з дисципліни для самооцінки знань.....	18
2.6. Індивідуально – консультативна робота.....	19
2.7. Методики активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни.....	20
2.8. Запитання до екзамену.....	21
2.9. Засоби контролю.....	22
2.10. Критерії оцінювання знань студентів.....	23
2.11. Інформаційно-методичне забезпечення.....	25

ВСТУП

Розвиток економіки України та її інтегрування до світової системи господарювання призвело до зростання транспортної галузі. Від рівня безпечності функціонування транспортної системи в значній мірі залежить і успішне вирішення соціально-економічних програм держави, тому що зростання кількості використовуваних транспортних засобів призводить до зростання кількості ДТП, матеріальним та людським втратам.

Метою та завданням дисципліни є формування системних знань в сфері виконання автотранспортних експертиз, формування умінь аналізу причин дорожньо-транспортних пригод і розробки методик по визначенню причин ДТП в залежності від ситуації.

Предметом дисципліни є: види та форми дорожньо-транспортних пригод, особливості аналізу причин дорожньо-транспортних пригод.

У відповідності до цього фахівець у галузі організації і регулювання дорожнього руху повинен **знати**: загальну характеристику методів оцінки визначення причин ДТП, **вміти**: провести аналіз причин ДТП в залежності від ситуації, розробити заходи щодо їх запобігання.

Навчальний план з даної дисципліни передбачає проведення аудиторних лекційних і практичних занять, а також вимагає від студента самостійної роботи з основною та додатковою літературою, конспектом лекцій, підготовки до виконання практичних занять і розрахунково-графічної роботи.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітньо-кваліфікаційний рівень: *«Спеціаліст», «Магістр».*

Напрямок підготовки: *1004 «Транспортні технології».*

Спеціальність: *8.100401, 7.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху».*

Статус дисципліни: *нормативна.*

Загальна кількість кредитів/ годин: *3/108*

Форма підсумкового контролю: *іспит.*

Стандарт чинний з дати затвердження.

Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражовано й розповсюджено без дозволу Харківської національної академії міського господарства.

Програма розроблена на основі:

ОКХ ГСВО Бакалавра напрямку підготовки 1004 «Транспортні технології» 2004р.

ОКХ ГСВО Спеціаліста напрямку підготовки 1004 «Транспортні технології» 2004р.

ОКХ ГСВО Магістра напрямку підготовки 1004 «Транспортні технології» 2004р.

ОПП ГСВО Бакалавра напрямку підготовки 1004 «Транспортні технології». 2004р.

ОПП ГСВО Спеціаліста напрямку підготовки 1004 «Транспортні технології» 2004р.

ОПП ГСВО Магістра напрямку підготовки 1004 «Транспортні технології» 2004р.

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки спеціаліста з напрямку 1004 «Транспортні технології», 2006р.

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки магістра з напрямку 1004 «Транспортні технології», 2006р.

ОКХ СВО ХНАМГ Магістра напрямку підготовки 1004 «Транспортні технології» 2007р. спеціальність 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху».

ОПП СВО ХНАМГ Магістра напрямку підготовки 1004 «Транспортні технології» 2007р. спеціальність 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху».

ОКХ СВО ХНАМГ Магістра напрямку підготовки 1004 «Транспортні технології» 2008р. спеціальність 8.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху».

ОПП СВО ХНАМГ Магістра напряму підготовки 1004 «Транспорті технології» 2008р. спеціальність 8.100401 “Організація і регулювання дорожнього руху”.
 ОКХ СВО ХНАМГ Магістра напряму підготовки 1004 «Транспорті технології» 2009р. спеціальність 8.100401 “Організація і регулювання дорожнього руху”.
 ОПП СВО ХНАМГ Магістра напряму підготовки 1004 «Транспорті технології» 2009р. спеціальність 8.100401 “Організація і регулювання дорожнього руху”.

1.1 Мета, предмет та місце дисципліни

1.1 Метою та завданням дисципліни є формування системних знань в сфері виконання автотранспортних експертиз, формування умінь аналізу причин дорожньо-транспортних пригод і розробки методик по визначенню причин ДТП в залежності від ситуації.

1.2. Предмет вивчення у дисципліні є: види та форми дорожньо-транспортних пригод, особливості аналізу причин дорожньо-транспортних пригод.

1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Організація дорожнього руху	Дипломне проектування
Транспортні засоби	
Експлуатаційні властивості ТЗ	

1.2 Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

(відповідно до стандартів ОПП)

Модуль 1. Проблеми питань по аналізу причин дорожньо-транспортних пригод.

Змістовий модуль (ЗМ):

ЗМ 1.1. Визначення та класифікація дорожньо-транспортних пригод.

Визначення, класифікація та порядок обліку ДТП. Облік ДТП. Первинні документи обліку.

ЗМ 1.2. Порухення діючих на транспорті правил. Кримінальні відповідальність.

Умови виникнення кримінальної відповідальності за порушення існуючих правил дорожнього руху. Порушення правил, норм та стандартів, які пов'язані з забезпеченням дорожнього руху

ЗМ 1.3. Процесуальні питання судової автотранспортної експертизи.

Поняття судової автотехнічної експертизи. Процесуальні питання призначення авто технічної експертизи. Обов'язки, права та відповідальність експерта.

Модуль 2. Методики по визначенню причин ДТП в залежності від ситуації.

ЗМ 2.1. Огляд місця дорожньо-транспортної пригоди.

Фактичні дані про параметри ДТП. Огляд місця виникнення ДТП. Загальний та детальний огляд. Основні задачі спеціаліста-автотехніка.

ЗМ 2.1 Вибір та визначення вихідних даних для аналізу дорожньо-транспортних пригод.

Дослідження на місці виникнення ДТП усіх його елементів, механізму їх дії та взаємодії. Визначення значущості об'єктів, які знаходяться на місці ДТП.

ЗМ 2.3. Аналіз механізму дорожньо-транспортних пригод.

Визначення місця зіткнення транспортних засобів. Фіксація ознак місця зіткнення. Огляд транспортних засобів.

1.3 Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
1	2	3
Впроваджувати заходи щодо безпеки дорожнього руху при будівництві автострад, доріг, вулиць, залізничних переїздів, їх реконструкції та ремонті, лінії міського пасажирського транспорту. Влаштувати засоби безпеки, контролювати та утримувати вулиці автомобільних доріг в безпечному для руху стані.	Виробнича	Технологічна
Вміти в процесі експлуатації автомобільних доріг загального користування, вулиць, залізничних переїздів та локальних світлофорних об'єктів, використовуючи нормативні та державні документи, типові рішення інженерно-планувальних та організаційних заходів, підвищувати рівень безпеки дорожнього руху	Виробнича	Технологічна

1	2	3
<p>На підставі характеристик вулично-дорожньої мережі та статистичних даних щодо аварійності на міському електротранспорті за допомогою певних методик в умовах відповідного структурного підрозділу транспортного підприємства:</p> <ul style="list-style-type: none"> - провести аналіз впливу стану шляхів сполучення на безпеку міських пасажирських перевезень; - розробити заходи щодо підвищення безпеки пасажирських перевезень. 	Виробнича	Аналітична
Оформлення документів що супроводжують вантажі для різних видів транспорту.	Виробнича	Технічна

1.4 Рекомендована основна навчальна література

1. Іларионов Н.Л. Експертиза дорожньо – транспортних випадків. – М: Транспорт, 1989. – 255 с.
2. Боровський Б.Е. Безпека руху автомобільного транспорту. – Л. : Лениздат, 1989. 304 с.
3. Галаса П.П. та ін. Експертний аналіз дорожньо – транспортних пригод. – Київ: „Український центр післяаварійного захисту”, 1995.
4. КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ з дисципліни: «Автотехнічна експертиза» для студентів всіх форм навчання 6.100401, 8.100401 – „Організація і регулювання дорожнього руху” Розробник: доц. Давідіч Ю.О. ХАРКІВ – ХНАМГ – 2009.
5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до виконання практичних занять з дисципліни «Автотехнічна експертиза» (для студентів напрямку підготовки 6.1004 – «Транспортні технології»). Розробник: доц. Давідіч Ю.О. ХАРКІВ – ХНАМГ – 2009.
6. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до виконання розрахунково - графічної роботи з дисципліни «Автотехнічна експертиза»(для студентів напрямку підготовки 6.1004 – «Транспортні технології») Розробник: доц. Давідіч Ю.О. ХАРКІВ – ХНАМГ – 2009.

1.5 Анотації програми навчальної дисципліни

Метою та завданням дисципліни є формування системних знань в сфері організації автотранспортних експертиз. Предмет вивчення дисципліни: види та форми дорожньо-транспортних пригод, особливості аналізу причин дорожньо-транспортних пригод. Основні методи запобігання дорожньо-транспортних пригод. Особливості аналізу різних видів дорожньо-транспортних пригод. Методологія розробки методів аналізу дорожньо-транспортних пригод.

Аннотация программы учебной дисциплины

Целью и задачей дисциплины являются формирования системных знаний в сфере организации автотранспортных экспертиз. Предмет изучения дисциплины: виды и формы дорожно-транспортных происшествий, особенности анализа причин дорожно-транспортных происшествий. Основные методы предотвращения дорожно-транспортных происшествий. Особенности анализа разных видов дорожно-транспортных происшествий. Методология разработки методов анализа дорожно-транспортных происшествий.

The summary of the educational discipline program

The purpose and task of discipline are formations of system knowledge in sphere of the organization of transport incidents. A subject of studying of discipline: kinds and forms of road and transport incidents, features of the analysis of the reasons of road and transport incidents. The basic methods of prevention of road and transport incidents. Features of the analysis of different kinds of road and transport incidents. Methodology of development of methods of the analysis of road and transport incidents.

2 РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма розроблена на основі:

- ОКХ ГСВО Бакалавра напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» 2004р.
- ОКХ ГСВО Спеціаліста напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» 2004р.
- ОКХ ГСВО Магістра напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» 2004р.
- ОПП ГСВО Бакалавра напряму підготовки 1004 «Транспортні технології». 2004р.
- ОПП ГСВО Спеціаліста напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» 2004р.
- ОПП ГСВО Магістра напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» 2004р.
- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки спеціаліста з напрямку 1004 “Транспортні технології”, 2006р.
- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки магістра з напрямку 1004 “Транспортні технології”, 2006р.
- ОКХ СВО ХНАМГ Магістра напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» 2007р. спеціальність 8.100401 “Організація і регулювання дорожнього руху”.
- ОПП СВО ХНАМГ Магістра напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» 2007р. спеціальність 8.100401 “Організація і регулювання дорожнього руху”.
- ОКХ СВО ХНАМГ Магістра напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» 2008р. спеціальність 8.100401 “Організація і регулювання дорожнього руху”.
- ОПП СВО ХНАМГ Магістра напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» 2008р. спеціальність 8.100401 “Організація і регулювання дорожнього руху”.
- ОКХ СВО ХНАМГ Магістра напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» 2009р. спеціальність 8.100401 “Організація і регулювання дорожнього руху”.
- ОПП СВО ХНАМГ Магістра напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» 2009р. спеціальність 8.100401 “Організація і регулювання дорожнього руху”.

Загальна характеристика навчальної дисципліни «Автотранспортна експертиза» наведена у табл. 1.

Таблиця 1 – Характеристика навчальної дисципліни «Автотранспортна експертиза»

Характеристика дисципліни: підготовка магістрів, спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо - кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни (очна форма)	Характеристика навчальної дисципліни (заочна форма)
Кількість кредитів – 3; у тому числі: змістовних модулів -3; самостійна робота.	Шифр та назва напрямку: 1004 «Транспортні технології»	Нормативна. Рік підготовки - 5. Семестр – 9.	Нормативна. Рік підготовки - 6. Семестр – 11.
Кількість кредитів/годин: усього – 3/108; за змістовними модулями: ЗМ 1.1 – 1,0/36; ЗМ 1.2 – 1,0/36; ЗМ 1.3 – 1,0/36.	Шифр та назва професійного спрямування: 8.100401, 7.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху»	Лекції – 18 годин. Практичні заняття – 18 годин. Самостійна робота – 72 години.	Лекції – 8 годин. Практичні заняття – 6 годин. Самостійна робота – 94 години.
Кількість тижнів викладання - 18. Кількість занять за тиждень, годин – 1/1.	Освітньо-кваліфікаційний рівень – «Магістр», «Спеціаліст	Вид підсумкового контролю: іспит.	Вид підсумкового контролю: іспит.

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких студенти отримують необхідні знання, є лекції, практичні заняття, консультації.

Важливим елементом опанування професійними знаннями є самостійна робота студента, що проводиться у час, вільний від аудиторних занять.

2.1 Кваліфікаційні вимоги до студентів

Дисципліна «Автотранспортна експертиза» є нормативною для підготовки магістрів і спеціалістів з напрямку 1004 «Транспортні технології».

Попередніми дисциплінами, що повинні бути вивчені студентами до початку засвоєння навчального матеріалу, з дисципліни «Автотранспортна експертиза» є: Організація дорожнього руху, Транспортні засоби, Експлуатаційні властивості ТЗ.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

1. Загальні характеристики ДТП і методи їх оцінки.
2. Мету, методи та основні види їх аналізу.
3. Мету і завдання їх технічного аналізу. Зміст технічного аналізу ДТП.

4. Визначення, класифікація та порядок обліку ДТП. Облік ДТП.

5. Умови виникнення кримінальної відповідальності за порушення існуючих правил дорожнього руху. Порушення правил, норм та стандартів, які пов'язані з забезпеченням дорожнього руху.

6. Поняття судової автотехнічної експертизи. Процесуальні питання призначення авто технічної експертизи. Обов'язки, права та відповідальність експерта.

7. Фактичні дані про параметри ДТП. Огляд місця виникнення ДТП. Загальний та детальний огляд. Основні задачі спеціаліста-автотехніка.

8. Дослідження на місці виникнення ДТП усіх його елементів, механізму їх дії та взаємодії. Визначення значущості об'єктів, які знаходяться на місці ДТП.

9. Визначення місця зіткнення транспортних засобів. Фіксація ознак місця зіткнення. Огляд транспортних засобів.

вміти:

1. Впроваджувати заходи щодо безпеки дорожнього руху при будівництві автострад, доріг, вулиць, залізничних переїздів, їх реконструкції та ремонті, лінії міського пасажирського транспорту.

2. В процесі експлуатації автомобільних доріг загального користування, вулиць, залізничних переїздів та локальних світлофорних об'єктів, використовуючи нормативні та державні документи, типові рішення інженерно-планувальних та організаційних заходів, підвищувати рівень безпеки дорожнього руху.

3. На підставі характеристик вулично-дорожньої мережі та статистичних даних щодо аварійності на міському електротранспорті за допомогою певних методик в умовах відповідного структурного підрозділу транспортного підприємства:

- провести аналіз впливу стану шляхів сполучення на безпеку міських пасажирських перевезень;

- розробити заходи щодо підвищення безпеки пасажирських перевезень.

4. Оформляти документи що супроводжують вантажі для різних видів транспорту

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена відповідно до вимог ГСВО МОН України підготовки спеціалістів і магістрів за напрямом 1004 «Транспортні технології».

2.2 Тематичний план навчальної дисципліни

Тематичний план дисципліни «Автотранспортна експертиза» визначає розподіл навчального часу, що відведений навчальним планом на вивчення дисципліни, за змістовними модулями, темами, формами і видами навчальної роботи (табл. 2).

Таблиця 2 – Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Зміст навчальної дисципліни (теми, підтеми)	Обсяг у годинах					
	Денне			Заочне		
	Л	П	СРС	Л	П	СРС
Тема 1 Загальні характеристики ДТП і методи їх оцінки.	2	2	6	1	-	10
Тема 2 Мета, завдання та зміст технічного аналізу ДТП.	2	2	4	-	2	10
Тема 3 Визначення, класифікація та порядок обліку ДТП. Облік ДТП.	2	2	10	1	-	10
Тема 4 Умови виникнення кримінальної відповідальності за порушення існуючих правил дорожнього руху. Порушення правил, норм та стандартів, які пов'язані з забезпеченням дорожнього руху.	2	2	10	1	2	10
Тема 5 Поняття судової автотехнічної експертизи. Процесуальні питання призначення авто технічної експертизи. Обов'язки, права та відповідальність експерта.	2	2	6	1	-	10
Тема 6 Фактичні дані про параметри ДТП. Огляд місця виникнення ДТП. Загальний та детальний огляд. Основні задачі спеціаліста-автотехніка.	2	2	6	1	-	10
Тема 7 Дослідження на місці виникнення ДТП усіх його елементів, механізму їх дії та взаємодії. Визначення значущості об'єктів, які знаходяться на місці ДТП.	2	2	6	1	-	10
Тема 8. Дослідження на місці виникнення ДТП усіх його елементів, механізму їх дії та взаємодії. Визначення значущості об'єктів, які знаходяться на місці ДТП.	2	2	12	1	-	12
Тема 9. Визначення місця зіткнення транспортних засобів. Фіксація ознак місця зіткнення. Огляд транспортних засобів.	2	2	12	1	2	12
Всього	18	18	72	8	6	94

2.2.1 Лекційний курс

Навчальна лекція – це систематизований виклад певних наукових або науково – методичних відомостей, ілюстрований при необхідності засобами наочності або демонстрацією дослідів.

Лекція є одним з основних видів навчальних занять у вищій школі. Призначенням лекції є формування у студентів фундаментальних знань з певної наукової галузі, а також визначає основний зміст і характер усіх інших навчальних занять та самостійної роботи студентів з відповідної дисципліни.

Розподіл лекційного часу за спеціальностями напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» наведений для денного навчання у табл. 3, а для заочного навчання у табл. 4.

Таблиця 3 - Розподіл лекційного часу за спеціальностями напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» для денного навчання.

Зміст	Кількість годин за спеціальностями		
	ТС	ОП	ОР
Змістовний модуль 1.1. Визначення, класифікація та порядок обліку ДТП. Облік ДТП.			
УНЕ 1.1.1. Тема 1: Визначення та класифікація ДТП.	2	2	2
УНЕ 1.1.2. Тема 2: Облік ДТП.	2	2	2
Змістовний модуль 1.2. Умови виникнення кримінальної відповідальності за порушення існуючих правил дорожнього руху. Порушення правил, норм та стандартів, які пов'язані з забезпеченням дорожнього руху			
УНЕ 1.2.1. Тема 3: Поняття і види відповідальності.	2	2	2
УНЕ 1.2.2. Тема 4: Умови виникнення кримінальної відповідальності за порушення існуючих правил дорожнього руху.	2	2	2
УНЕ 1.2.3. Тема 5: Порушення правил, норм та стандартів, які пов'язані з забезпеченням дорожнього руху.	2	2	2
Змістовний модуль 1.3. Поняття судової автотехнічної експертизи. Процесуальні питання призначення авто технічної експертизи. Обов'язки, права та відповідальність експерта.	2	2	2
УНЕ 1.2.3. Тема 6: Фактичні дані про параметри ДТП. Огляд місця виникнення ДТП. Загальний та детальний огляд. Основні задачі спеціаліста-автотехніка.			
УНЕ 1.3.1. Тема 7: Дослідження на місці виникнення ДТП усіх його елементів, механізму їх дії та взаємодії. Визначення значущості об'єктів, які знаходяться на місці ДТП.	2	2	2
УНЕ 1.3.2. Тема 8: Визначення місця зіткнення транспортних засобів.	2	2	2
УНЕ 1.3.3. Тема 9: Фіксація ознак місця зіткнення. Огляд транспортних засобів.	2	2	2
Всього:	18	18	18

Таблиця 4 - Розподіл лекційного часу за спеціальностями напрямку підготовки 1004 «Транспортні технології» для заочного навчання

Зміст	Кількість годин за спеціальностями		
	ТС	ОП	ОР
Змістовний модуль 1.1. Визначення, класифікація та порядок обліку ДТП. Облік ДТП.			
УНЕ 1.1.1. Тема 1: Визначення, класифікація та облік ДТП.	1	1	1
Змістовний модуль 1.2. Умови виникнення кримінальної відповідальності за порушення існуючих правил дорожнього руху. Порушення правил, норм та стандартів, які пов'язані з забезпеченням дорожнього руху			
УНЕ 1.2.2. Тема 2: Порушення правил, норм та стандартів, які пов'язані з забезпеченням дорожнього руху			
УНЕ 1.2.1. Тема 3: Поняття і види відповідальності.	1	1	1
УНЕ 1.2.2. Тема 4: Умови виникнення кримінальної відповідальності за порушення існуючих правил дорожнього руху.	1	1	1
УНЕ 1.2.3. Тема 5: Порушення правил, норм та стандартів, які пов'язані з забезпеченням дорожнього руху.	1	1	1
Змістовний модуль 1.3. Поняття судової автотехнічної експертизи. Процесуальні питання призначення авто технічної експертизи. Обов'язки, права та відповідальність експерта.	1	1	1
УНЕ 1.2.3. Тема 6: Фактичні дані про параметри ДТП. Огляд місця виникнення ДТП. Загальний та детальний огляд. Основні задачі спеціаліста-автотехніка.			
УНЕ 1.3.1. Тема 7: Дослідження на місці виникнення ДТП усіх його елементів, механізму їх дії та взаємодії. Визначення значущості об'єктів, які знаходяться на місці ДТП.	1	1	1
УНЕ 1.3.2. Тема 8: Визначення місця зіткнення транспортних засобів.	1	1	1
УНЕ 1.3.3. Тема 9: Фіксація ознак місця зіткнення. Огляд транспортних засобів.	1	1	1
Всього:	8	8	8

2.2.2 Практичні заняття

Практичне заняття – це навчальне заняття, під час якого студенти знайомляться з принципом дії та устроєм реальних об'єктів, виконують за певними методиками вирішення типових задач, пов'язаних з їх подальшою професійною діяльністю. Метою виконання практичних занять є закріплення та подальше поглиблення теоретичних знань студента і набуття практичних умінь, що визначені освітньо-професійною програмою напрямку підготовки. Практичні

заняття проводяться в аудиторіях із використанням методичної, інформаційно-довідкової та нормативно-правової документації, технічних засобів навчання (демонстраційних установок, інформаційних планшетів, мультимедійного устаткування та інше) під керівництвом викладача.

Розподіл навчального часу, що відведений навчальним планом на проведення практичних занять за спеціальностями напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» наведений для денного навчання у табл. 5, для заочного навчання у табл. 6.

Таблиця 5 - Розподіл часу практичних занять за спеціальностями напряму підготовки 1004 «Транспортні технології» для денного навчання.

Зміст	Кількість годин за спеціальностями		
	ТС	ОП	ОР
Змістовний модуль 1.1. Наїзд на пішохода при необмеженій видимості і оглядовості.			
УНЕ 1.1.1. Практичне заняття 1: Фронтальний наїзд на пішохода при необмеженій видимості і оглядовості	1	1	1
УНЕ 1.1.2. Практичне заняття 2: Наїзд з ударом, що був нанесений боковою поверхнею автомобіля в умовах необмеженої видимості та оглядовості	1	1	1
Змістовний модуль 1.2. Наїзд на пішохода при обмеженій видимості і оглядовості.			
УНЕ 1.2.1. Практичне заняття 3: Наїзд з ударом, що був нанесений лобовою поверхнею автомобіля в умовах обмеженої видимості та оглядовості	2	2	2
УНЕ 1.2.2. Практичне заняття 4: Фронтальний наїзд в умовах оглядовості, яка обмежена нерухомим або тим об'єктом, що рухається паралельно.	1	1	1
УНЕ 1.2.3. Практичне заняття 5: Наїзд на пішохода, що йде в смузі руху автомобіля, паралельно йому.	1	1	1
Всього:	6	6	6

2.3 Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовний модуль 1.1. Наїзд на пішохода при необмеженій видимості і оглядовості.

УНЕ 1.1.1. Тема 1: Фронтальний наїзд на пішохода при необмеженій видимості і оглядовості.

УНЕ 1.1.2. Тема 2: Наїзд з ударом, що був нанесений боковою поверхнею автомобіля в умовах необмеженої видимості та оглядовості.

Змістовний модуль 1.2. Наїзд на пішохода при обмеженій видимості і оглядовості.

УНЕ 1.2.1. Тема 3: Наїзд з ударом, що був нанесений лобовою поверхнею автомобіля в умовах обмеженої видимості та оглядовості.

УНЕ 1.2.2. Тема 4: Фронтальний наїзд в умовах оглядовості, яка обмежена нерухомим або тим об'єктом, що рухається паралельно.

УНЕ 1.2.3. Тема 5: Наїзд на пішохода, що йде в смузі руху автомобіля, паралельно йому.

2.4 Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента є основним способом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять.

Мета виконання самостійної роботи – поглиблення, узагальнення і закріплення теоретичних знань і практичних умінь студентів з дисципліни «Автотранспортна експертиза» шляхом вироблення вміння самостійної роботи з навчальною і фаховою науково - технічною літературою.

Самостійна робота студентів здійснюється у формі: підготовки до лекцій і практичних занять виконання розрахунково-графічної роботи, виконання контрольної роботи для студентів заочного навчання.

Розподіл обсягу навчального часу на самостійну роботу студентів за формами навчання та видами робіт наведено у табл. 7.

Таблиця 7 - Розподіл обсягу навчального часу на самостійну роботу студентів

Види самостійної роботи студентів	Кількість годин	
	денне навч.	заочне навч.
1. Підготовка до лекцій	10	8
2. Вивчення теоретичного матеріалу	22	80
3. Підготовка до практичних занять	12	58
4. Виконання розрахунково-графічної роботи	18	-
5. Виконання контрольної роботи	-	18
6. Підготовка до проміжного і підсумкового контролю	10	10
Всього:	72	94

Самостійну роботу студент може виконувати у бібліотеці, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

Підготовка до лекцій передбачає самостійне вивчення теоретичного навчального матеріалу з кожної теми, наданого в основній та додатковій літературі, конспекті лекцій. При цьому необхідно звернути увагу на необхідність чіткого засвоєння основних термінів та визначень, розуміння їх змістовної сутності, обов'язкового аналізу використання теоретичних положень для розв'язання наданих в навчальній літературі прикладів.

Підготовка до практичних занять здійснюється шляхом ознайомлення з основними теоретичними положеннями до кожного практичного заняття, нормативною документацією, методикою виконання розрахунків.

Виконання розрахунково-графічної роботи (контрольної роботи для студентів заочного навчання) передбачає самостійне вирішення індивідуального фахового завдання на тему «Визначення параметрів ДТП» з використанням отриманих теоретичних знань та практичних умінь (табл. 8).

Завдання для виконання розрахунково-графічної (контрольної роботи) студент отримує у викладача. Виконану розрахунково-графічну роботу (контрольну роботу) студент повинен здати для перевірки на кафедру (викладачу) під час сесії до проведення екзамену з дисципліни. До екзамену допускаються лише ті студенти, що виконали та захистили розрахунково-графічну роботу (контрольну роботу) на позитивну оцінку.

Таблиця 8 – Розподіл часу самостійної роботи для виконання розрахунково-графічної роботи (контрольної роботи)

Назва етапів контрольної роботи	Обсяг СРС, год.		Відсоток виконання	
	Денне навч.	Заочне навч.	Денне навч.	Заочне навч.
1. Аналіз вихідної інформації ДТП	5	5	28	28
2. Визначення параметрів ДТП	10	10	55	55
3. Оформлення роботи	3	3	17	17
Разом	18	18	100	100

Самоперевірку засвоєння навчального матеріалу студент здійснює по контрольних запитаннях, що надані після кожної теми в конспекті лекцій і іншій літературі, та після кожної лабораторної роботи в відповідних методичних вказівках. Якщо на деякі запитання студент не може надати відповіді, то необхідно повторити вивчення навчального матеріалу, або визначити вірну відповідь за допомогою викладача на консультації.

Контроль виконання самостійної роботи здійснюється викладачем даної дисципліни шляхом:

- а) проведення контрольних опитувань студентів на початку або впродовж лекцій;
- б) перевірки ступеню готовності студентів до виконання практичних занять та контрольним опитуванням під час здачі звітів з практичних занять;
- в) перевірки виконання розрахунково-графічної роботи (контрольної роботи);
- г) проведення поточного та підсумкового тестового контролю за результатами вивчення теоретичного і практичного навчального матеріалу змістовних модулів 1.1, 1.2, 1.3.

2.5 Контрольні запитання з дисципліни для самооцінки знань

Змістовний модуль 1.1.

1. Законодавство України про безпеку дорожнього руху.
2. Види дорожньо-транспортних подій.

3. Облік дорожньо-транспортних подій.
4. Відповідальність за порушення Законодавство України про безпеку дорожнього руху.
5. Параметри руху транспортних засобів
6. Вплив дорожніх умов на безпеку руху
7. Види зіткнень транспортних засобів.
8. Попередження наїзду транспортного засобу на перешкоду.
9. Фактичні вихідні дані для аналізу дорожньо-транспортних подій.
10. Науково-технічна інформація, що використовується при експертному дослідженні.

Змістовний модуль 1.2.

1. Огляд місця дорожньо-транспортної події.
2. Визначення місця зіткнення транспортних засобів.
3. Огляд транспортних засобів.
4. Загальнотеоретичні та загально-правові питання судової експертизи
5. Поняття, класифікація САТЕ та її роль в кримінальному та цивільному праві
6. Права, обов'язки та відповідальність експерта.
7. Процесуальні підстави, організаційно-правові підстави проведення САТЕ.
8. Загальні методичні положення експертного дослідження
9. Висновок експерта-автотехніка
10. Дослідження дій учасників ДТП.

Змістовний модуль 1.3.

1. Експертне дослідження маневру транспортних засобів.
2. Стійкість руху транспортних засобів
3. Експертне дослідження обгону, об'їзду транспортних засобів
4. Експертне дослідження зіткнень транспортних засобів
5. Експертне дослідження наїздів транспортних засобів на пішоходів.
6. Дослідження причинності САТЕ.
7. Вирішення питання про технічну можливість виникнення ДТП.
8. Момент виникнення небезпеки при руху транспортного засобу.
9. Умови виникнення відповідальності за порушення правил безпеки руху.

2.6 Індивідуально – консультативна робота

Індивідуально – консультативна робота здійснюється у формі консультацій, перевірки й захисту завдань, що винесені на поточний контроль.

Консультація – форма навчального заняття, під час якого студенти отримують відповіді на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень та їх практичного застосування.

Консультації проводяться у продовж семестру за розкладом консультацій на кафедрі, а також у період сесії перед екзаменом за розкладом консультацій, що складений деканатом та затверджений у відповідному порядку.

2.7 Методики активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Навчання студентів з дисципліни «Автотранспортна експертиза» потребує використання активних форм навчання, які наближують навчальний процес до реальних виробничих ситуацій.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції – бесіди і лекції-візуалізації (табл. 9).

Лекція – бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу студентів до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу студентами, завдяки чому лектор може оперативно вносити корективи у викладання лекції. У свою чергу, студенти мають можливість обмірковувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, дійти самостійно до певних висновків і узагальнень.

Лекція-візуалізація являє собою візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання або аудіовідеотехніки (відео-лекція). Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування візуальних матеріалів, що переглядають.

Таблиця 9 – Застосування форм і методів активізації процесу навчання дисципліни у лекційних заняттях

Тема	Навчальна технологія
УНЕ 1.1.1. Тема 1: Визначення, класифікація та порядок обліку ДТП. Облік ДТП.	Лекція – бесіда Лекція-візуалізація.
УНЕ 1.1.2. Тема 2: Порушення правил, норм та стандартів, які пов'язані з забезпеченням дорожнього руху.	Лекція – бесіда Лекція-візуалізація.
УНЕ 1.2.1. Тема 3: Поняття і види відповідальності.	Лекція – бесіда Лекція-візуалізація.
УНЕ 1.2.2. Тема 4: Умови виникнення кримінальної відповідальності за порушення існуючих правил дорожнього руху.	Лекція – бесіда Лекція-візуалізація.
УНЕ 1.2.3. Тема 5: Порушення правил, норм та стандартів, які пов'язані з забезпеченням дорожнього руху.	Лекція – бесіда Лекція-візуалізація.
УНЕ 1.2.3. Тема 6: Фактичні дані про параметри ДТП. Огляд місця виникнення ДТП. Загальний та детальний огляд. Основні задачі спеціаліста-автотехніка.	Лекція – бесіда Лекція-візуалізація.
УНЕ 1.3.1. Тема 7: Дослідження на місці виникнення ДТП усіх його елементів, механізму їх дії та взаємодії. Визначення значущості об'єктів, які знаходяться на місці ДТП.	Лекція-візуалізація.
УНЕ 1.3.2. Тема 8: Визначення місця зіткнення транспортних засобів.	Лекція – бесіда Лекція-візуалізація.
УНЕ 1.3.3. Тема 9: Фіксація ознак місця зіткнення. Огляд транспортних засобів.	Лекція – бесіда Лекція-візуалізація.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції – бесіди і лекції-візуалізації (табл. 10).

Таблиця 10 - Застосування форм і методів активізації процесу навчання дисципліни у практичних заняттях

Тема	Навчальні технології
Практичне заняття 1: Фронтальний наїзд на пішохода при необмеженій видимості і оглядовості	Робота у малих групах, дискусія. Мозкова атака
Практичне заняття 2: Наїзд з ударом, що був нанесений боковою поверхнею автомобіля в умовах необмеженої видимості та оглядовості	Робота у малих групах, дискусія. Мозкова атака
Практичне заняття 3: Наїзд з ударом, що був нанесений лобовою поверхнею автомобіля в умовах обмеженої видимості та оглядовості	Робота у малих групах, дискусія.
Практичне заняття 4: Фронтальний наїзд в умовах оглядовості, яка обмежена нерухомим або тим об'єктом, що рухається паралельно.	Робота у малих групах, дискусія.
Практичне заняття 5: Наїзд на пішохода, що йде в смузі руху автомобіля, паралельно йому	Робота у малих групах, дискусія.

Навчальна дискусія застосовується для закріплення знань, які були отримані на лекції, для придбання нових позицій, поглядів, переконань, підвищення інтересу до питань, які розглядалися, посилення мотивації тощо. Дискусія дозволяє визначити власну позицію, встановити різноманіття підходів, точок зору в результаті обміну ними, підвести до багатостороннього бачення предмету дискусії.

Робота в малих групах (по 5-6 студентів) сприяє структуруванню лекційного матеріалу, активізації пізнавальної діяльності, розвитку вміння роботи в колективі тощо.

Мозкова атака. Суть цього методу полягає в тому, що для обговорення конкретної проблеми збирається група студентів, котра ділиться на дві підгрупи: генератори ідей і критики. Генератори ідей висловлюють всі ідеї з вирішення даної проблеми, які тільки спадають на думку

2.8 Запитання до екзамену

1. Законодавство України про безпеку дорожнього руху.
2. Види дорожньо-транспортних подій.
3. Облік дорожньо-транспортних подій.
4. Відповідальність за порушення Законодавство України про безпеку дорожнього руху.
5. Параметри руху транспортних засобів
6. Вплив дорожніх умов на безпеку руху
7. Види зіткнень транспортних засобів.

8. Попередження наїзду транспортного засобу на перешкоду.
9. Фактичні вихідні дані для аналізу дорожньо-транспортних подій.
10. Науково-технічна інформація, що використовується при експертному дослідженні.
11. Огляд місця дорожньо-транспортної події.
12. Визначення місця зіткнення транспортних засобів.
13. Огляд транспортних засобів.
14. Загальнотеоретичні та загально-правові питання судової експертизи
15. Поняття, класифікація САТЕ та її роль в кримінальному та цивільному праві
15. Права, обов'язки та відповідальність експерта.
16. Процесуальні підстави, організаційно-правові підстави проведення САТЕ.
17. Загальні методичні положення експертного дослідження
18. Висновок експерта-автотехніка
19. Дослідження дій учасників ДТП.
20. Експертне дослідження маневру транспортних засобів.
21. Стійкість руху транспортних засобів
22. Експертне дослідження обгону, об'їзду транспортних засобів
23. Експертне дослідження зіткнень транспортних засобів
24. Експертне дослідження наїздів транспортних засобів на пішоходів.
25. Дослідження причинності САТЕ.
26. Вирішення питання про технічну можливість виникнення ДТП.
27. Момент виникнення небезпеки при руху транспортного засобу.
28. Умови виникнення відповідальності за порушення правил безпеки руху.

2.9 Засоби контролю

В накопичувальній заліково-екзаменаційній відомості структура балів для оцінювання навчальних досягнень студентів має наступну структуру: 60 відсотків балів на поточний контроль за всіма змістовними модулями, 40 відсотків балів на підсумковий контроль. До підсумкового контролю допускаються студенти, які набрали у сумі за всіма змістовними модулями більше 30 відсотків балів від загальної кількості з дисципліни (модуля).

Таблиця 11 - Засоби і форми поточного контролю (контрольні роботи, тестування та ін.)

Види контролю та їх стислий зміст	Обсяг у годинах	
	Денне навчання	Заочне навчання
1. Тестування за змістовним модулем 1.1 (оцінка знань студентів за результатами вивчення теоретичного і практичного матеріалу змістовного модулю 1.1). Максимальна кількість відсотків балів за результатами тестування – 20.	1	-
2. Тестування за змістовним модулем 1.2. Максимальна кількість відсотків балів за результатами тестування – 20.	1	-
3. Тестування за змістовним модулем 1.3. Максимальна кількість відсотків балів за результатами тестування – 20.	1	-
3.Перевірка виконання розрахунково-графічної роботи (контрольної роботи)	0,5	0,5

Таблиця 12 - Засоби і форми підсумкового контролю

Види контролю та їх стислий зміст
1. Проведення екзамену за навчальним матеріалом змістовних модулів 1.1; 1.2;1.3. Максимальна кількість відсотків балів за результатами тестування – 40.
2.Захист розрахунково-графічної роботи (контрольної роботи)

2.10 Критерії оцінювання знань студентів

За шкалою ECTS	За національною шкалою	Відсоток вірних відповідей на тестове завдання	Коментар
1	2	3	4
A	відмінно	більше 90 – 100 включно	Студент виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, виявив уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи і професійній діяльності.

1	2	3	4
В	дуже добре	більше 80 – 90 включно	Студент виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни.
С	добре	більше 70 – 80 включно	Студент виявив системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, але припускається несуттєвих помилок, які може самостійно виправити.
Д	задовільно	більше 60 – 70 включно	Студент виявив знання навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутній професійної діяльності, володіє обмеженими відомостями з основної літератури, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, припускається суттєвих помилок, які може самостійно виправити.
Е	достатньо	більше 50 – 60 включно	Студент виявив знання навчального матеріалу в мінімальному обсязі необхідному для подальшого навчання та професійної діяльності, володіє обмеженими відомостями з основної літератури, виявив обмежені уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, припускається суттєвих помилок, які може виправити лише під керівництвом викладача.

1	2	3	4
FX	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену	більше 25 – 50 включно	Студент має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допускає принципові помилки при виконанні передбачених програмою дисципліни завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання екзамену.
F	незадовільно з обов'язковим вивченням дисципліни	0 -25 включно	Студент не має знань зі значної частини навчального матеріалу, не спроможний самостійно опанувати програмним матеріалом і потребує повторного вивчення дисципліни.

Студентам, які бажають отримати більш високу оцінку за шкалою ECTS, надається можливість проведення повторного або додаткового контролю з окремих змістових модулів до початку екзаменаційної сесії.

2.11 Інформаційно-методичне забезпечення

1. Іларионов Н.Л. Експертиза дорожньо – транспортних випадків. – М: Транспорт, 1989. – 255 с.

2. Боровський Б.Е. Безпека руху автомобільного транспорту. – Л. : Лениздат, 1989. 304 с.

3. Галаса П.П. та ін. Експертний аналіз дорожньо – транспортних пригод. – Київ: „Український центр післяаварійного захисту”, 1995.

4. КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ з дисципліни: «Автотехнічна експертиза» для студентів всіх форм навчання 6.100401, 8.100401 – „Організація і регулювання дорожнього руху” Розробник: доц. Давідіч Ю.О. ХАРКІВ – ХНАМГ – 2009.

5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до виконання практичних занять з дисципліни «Автотехнічна експертиза» (для студентів напрямку підготовки 6.1004 – «Транспортні технології»). Розробник: доц. Давідіч Ю.О. ХАРКІВ – ХНАМГ – 2009.

6. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до виконання розрахунково - графічної роботи з дисципліни «Автотехнічна експертиза»(для студентів напрямку підготовки 6.1004 – «Транспортні технології») Розробник: доц. Давідіч Ю.О. ХАРКІВ – ХНАМГ – 2009.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Сабадаш Володимир Вікторович

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «**Автотранспортна експертиза**» (для студентів денної і заочної форми навчання за напрямом підготовки 1004 «Транспортні технології», спеціальностей 8.100401, 7.100401 «Організація і регулювання дорожнього руху»).

Редактор: *М.З. Аляб'єв*
Комп'ютерна верстка: *І.О. Храпко*

План 2009, поз. 731 Р

Підп. до друку 21.10.2010 р.
Друк на ризографі
Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16
Ум. друк. арк. 1,5
Зам. № 6408

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001